

Rapport grop 3

Skateholm 1, L2025:982

Lunds Universitet

ARKA32

VT-25

Av: Ida Bengtsson, Olivia Mengers, Viggo Mårtensson & Linn Olsson

Innehållsförteckning

1. Inledning (Linn)	3
1.1 Bakgrund (Linn)	3
1.2 Syfte (Linn)	4
1.3 Topografi och geologi (Olivia)	5
1.4 Fornlämningsmiljö (Ida)	5
1.5 Metod och genomförande (Ida, Viggo & Olivia)	9
2. Undersökningsresultat	11
2.1 Stratigrafisk redogörelse (Olivia & Viggo)	11
2.2 Fyndbeskrivning (Viggo)	13
3. Diskussion (Ida, Linn, Viggo, Olivia)	15
4. Sammanfattning (Viggo)	17
Administrativa uppgifter (Olivia)	17
Referenser	18
Bilagor	19
Fyndlista (Olivia)	19

1. Inledning (Linn)

Denna rapport handlar om det bronsåldersmaterial som undersöktes och grävdes under perioden 19/5–23/5 2025 på Skateholm. Platsen, lokaliserad över en kulle, hade tidigare undersökts av arkeologer med georadar och magnetometer under hösten 2024, vilket resulterade i att man kunde se flera konstruktioner under jord. Kol-14 analyser togs av den träkol som hittades i jorden och kunde då datera groparna till bronsåldern. Dessa var av stort intresse, inte bara på grund av mängden, utan även dess storlek och att de omringar kullens form. Två av konstruktionerna undersöktes under en förundersökning och kunde då spekuleras vara kokgropar från bronsåldern, baserat på det material som återfanns i gropen.

Rapporten går igenom de fynd som hittades, mestadels flintavslag men även keramik, djurben och tandemalj– förutom detta ligger det huvudsakliga fokuset på de anläggningar som grävdes ut. Grop 3, som denna rapport kommer handla om, presenterade sig med tydliga kulturlager som indikerade direkta kopplingar till en kokgrop såväl som en härd. Under grävningen öppnades 5 schakt där totalt 7 gropar undersöktes. Totalt deltog 19 elever med grävningen under 5 arbetsdagar. Rapporten för grop 3 skrivs av alla i gruppen– med fokus på diskussion, men resterande partier har delats upp mellan studenterna.

1.1 Bakgrund (Linn)

Längst Sveriges sydkust, mellan Ystad och Trelleborg, ligger Skateholm med dess rika historia. Skateholm har genomgått ett flertal olika arkeologiska undersökningar, utgrävningar och utredningar– vilket har gett fantastiska resultat om hur platsen har sett ut och brukats av tidigare generationer, flera tusen år tillbaka. Skateholm har daterats tillbaka till mesolitikum, med en rad intressanta fynd av flinta, skelett och husgrunder. Under 1980-talet undersöktes Skateholm I av arkeologen Lars Larsson och då kunde det konstateras att platsen hade rika fynd från senmesolitikum, och speciellt intresse var det relativt stora gravfältet som upptäcktes (Larsson 1988, s. 6). Under förhistorisk tid låg platsen i en lagun med direkt anslutning till vatten– idag finns detta vatten kvar på vissa delar av platsen men är främst betesmark för nötkreatur. Under 1980-talets undersökningar grävde man och dokumenterade 65 gravar, medan Skateholm II hade 22 gravar (Larsson 2015, 171f). Det rika och välbevarade skelettmaterialet har blivit Skateholms

främsta fokus, dock finns det rikligt med lämningar från boplatserna och dess människor– yxor av flinta, keramik och gravar dedikerade till hundar. Det bronsåldersmaterial som finns på Skateholm har inte undersökts till samma grad som det mesolitiska och neolitiska– dock bidrog denna seminariegrävning med ytterligare information om platsen och det arkeologiska materialet.

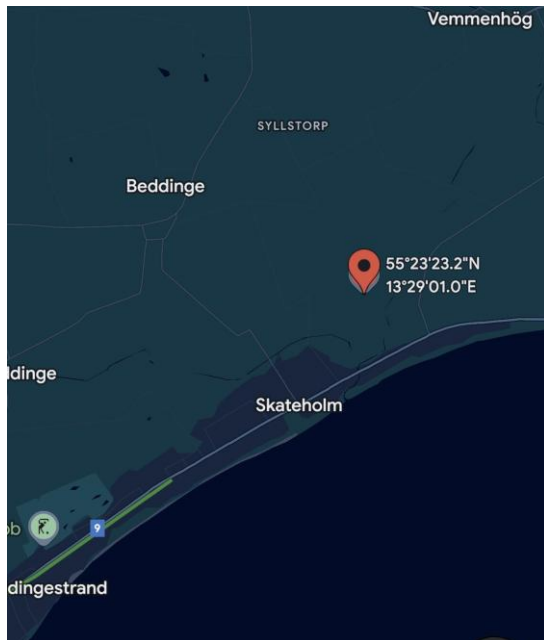

Fig 1: Karta över Skateholm där seminariegrävningen tog plats. Gjord med Google Maps 2/6–2025.

1.2 Syfte (Linn)

Syftet med utgrävningen var att vidare undersöka de potentiella kokgropar som hade hittats via magnetometer och utredning under hösten 2024, för att få en bättre förståelse över strukturerna och huruvida de var sammanhängande (Berggren 2024, s. 1) Även deras syfte var av intresse– det vill säga huruvida de hade använts för matberedning eller inte. Grävningen hade också som mål att få ett underlag för tolkningar av den ovala anläggningen över och runt kullen (Berggren 2024, s. 4f). Förutom detta var utgrävningen en seminariegrävning för studenter som läser fortsättningskursen i förhistorisk arkeologi, och hade därför ett pedagogiskt syfte utöver den arkeologiska kunskap groparna kan ge inom kunskapsförmedling.

1.3 Topografi och geologi (Olivia)

Platsen där undersökningarna utfördes har under senmesolitisk och neolitisk tid påverkats av både förhöjda och sjunkande havsnivåer. Naturen i Skateholm präglas av ett böljande landskap. Under mesolitikum och neolitikum bestod Skateholm av en lagun med uddar och öar – åtminstone under de perioder då vattennivån var lägre. Två stycken åar flyter ihop i söder, Vemmenhögsån och Tullstorpsån. Dessa åar har påverkats starkt av modernitet, men äldre kartor över området visar att dessa har varit både bredare och slingriga under tidigare århundraden. Under bronsåldern sjönk vattennivån markant vilket ledde till att lagunen istället blev en våtmark. De områden som då hade torkat ut som mest användes som betesmarker under järnåldern (Larsson 1988, s. 9-11).

Själva innehållet i marken består av marin sand och grus som hamnat där redan under seneglacial tid, vilket sedan ligger ovanpå ett lager bestående av en blandning med lera och sand (Larsson 1988, s. 9). Denna blandning av lera och sand är specifikt lerig, sandig morän och stenig lera med mycket kalk. Berggrunden består av kalksten från perioden danian och är väldigt rik på flinta (Lemdahl & Göransson 1988, s. 20).

1.4 Fornlämningsmiljö (Ida)

Skateholm 1:

Fornlämningsregistreringen av skateholm I (Fig. 1) visar 36 Flatmarksgravar, 1 hög, 2 stenhus, 2 grophärdar, 4 stenåldersboplatser samt övrig fyndmaterial som flinta, grönsten, samt kulturlager blivit registrerat. Även förekommer lösfynd som spetsnackiga flintyxor.

Gravfält	Husgrund
----------	----------

Flatmarksgrav - 3 (Skivarp 22:1 L1989:5582) - 1 (Tullstorp 23:2 L1988:7560) - 22 (Tullstorp 23:1 L1988:8085) - 1 (Tullstorp 23:2 L1988:7566) - 9 (Balkåkra 15:1 L1988:214) Hög - (Skivarp 22:1 L1989:5582)	Stenhus - 2 (ÖstraVemmenhög 67:1 L1989:4294)
Lösfynd	Härd
- Okänt antal: Grovt huggna, spetsnackiga flintyxor (Svedala 52:1 L1989:6618)	- 2 (Balkåkra 15:1 L1988:214)
Boplats	Fyndmaterial
- 1 Stenåldersboplats (Tullstorp 23:2 L1988:7560) - 1 Stenåldersboplats (Tullstorp 23:1 L:1988:8085) - 1 Stenåldersboplats (Tullstorp 23:2 L1988:7566) - 1 Sten och bronsåldersboplats (Balkåkra 15:1 L1988:214)	- Flinta - Grönsten - Kulturlaget (1) (Balkåkra 15:1 L1988:214).

Fig 1: Visar en sammansättning av fornlämningar vid Skateholm I, baserad utifrån data från Fornsök (Bengtsson, 2025).

Skateholm II:

Fornlämningsregistreringen av skateholm II (Fig. 2) visar att 4 Flatmarksgravar, 1 hög, 2 stenhus, 1 stenåldersboplats samt övrig fyndmaterial som flinta, grönsten, samt kulturlager blivit registrerade. Detta har redan registrerats under Skateholm I men blivit återregistrerad vid Skateholm II

Gravfält	Boplat
Flatmarksgrav - 1 (Tullstorp 17:1 L1988:7560) - 3 (Skivvarp 22:1 L1989:5582) Hög - 1 (Skivvarp 22:1 L1989:5582)	- 1 Stenåldersboplat (Tullstorp 17:1 L1988:7560)
Husgrund	Fyndmaterial
Stenhus - 2 (ÖstraVemmenhög 67:1 L1989:4294)	- Flinta - Grönsten - Kulturlager (1) (Balkåkra 15:1 L1988:214).

Fig 2: Visar en sammansättning av fornlämningar vid Skateholm II, baserad utifrån data från Fornsök (Bengtsson, 2025).

Fornlämningsregistreringen av skateholm III (Fig. 3) visar 99 Flatmarksgravar, 1 hög, 2 stenhus, 3 stenåldersboplatser, 1 bronsåldersboplat, 2 grophärdar, samt övrig fyndmaterial som flinta, grönsten, samt kulturlager har blivit registrerade. Viss information har redan registrerats under Skateholm I-II men blivit åter registrerat vid Skateholm III.

Gravfält	Husgrund
Flatmarksgrav - 1, Brons och Järn (Skivarp 22:4 L1989:5583) - - 1 (Skivarp 22:1 L1989:5582) - 22 (Tullstorp 23:1 L1988:8085) - 64 (Tullstorp 22:1 L1988:8176) - 1 (Tullstorp 22:2 L1988:7563) - 1 (Tullstorp 23:2 L1988:7566) - 9 (Balkåkra 15:1 L1988:214)	Stenhus - 2 (ÖstraVemmenhög 67:1 L1989:4294)

Hög - 1 (Skivarp 22:1 L1989:5582)	
Härd och Fyndmaterial	Boplats
- 2 Grophärd Fyndmaterial: - Flinta - Grönsten - Kulturlaget (1) (Balkåkra 15:1 L1988:214)	- 1 Stenåldersboplats (Tullstorp 22:1 L1988:8176) - 1 Stenåldersboplats (Tullstorp 22:1 L1988:7563) - 1 Stenåldersboplats (Tullstorp 23:2 L1988:7566) - 1 Brons och stenåldersboplats (Skivarp 22:4 L1989:5583)

Fig 3: Visar en sammansättning av fornlämningar vid Skateholm III, baserad utifrån data från Fornsök (Bengtsson, 2025).

De fornlämningar som blivit registrerade består av fornlämning av flatmarksgravar, hög, stenhus, grophärd, boplats, övrigt fyndmaterial. Den fornlämning som dominerar är Flatmarksgravar, Genom att studera tabellen (Fig. 4) kan den generella uppfattningen tolkas att det rör sig om ett område där individen levte och bosatte sig. Känd historik om Skateholm I-III är den dominerande gravlämningar som återupptäckts vid utgrävning, samt att Skateholm varit en plats där man levte från stenåldern till bronsåldern och kanske längre än så.

Fornlämning:	Skateholm I:	Skateholm II:	Skateholm III:	Summering:
Flatmarksgravar	36	4	99	139
Hög	1	1	1	1
Stenhus	2	2	2	2
Grophärd	2	0	2	2
Boplats	4	1	4	4
Fyndmaterial	Flinta mm	Flinta mm	Flinta mm	Okänt

Fig 4: Visar en sammansättning av fornlämningar vid Skateholm I-III, baserad utifrån data från Fornsök (Bengtsson, 2025).

1.5 Metod och genomförande (Ida, Viggo & Olivia)

Måndag 19/5

Utgrävningen inleds. Ett kvadratisk schakt på 2 x 2 meter mäts ut. Det översta lagret med grästuvor grävdes upp med skyffel och flyttades. Till en början grävdes schaktet ut med skyffel och flera fynd av slagen flinta påträffades i vad som först troddes tillhöra matjorden. I östra hörnet påträffades sterilen redan vid 18 centimeters djup. Schaktet utökades med 25 centimeter på den västra och norra sidan för att bättre förstå den misstänkta kokgropens dimensioner. För att skyffla bort den resterande matjorden användes skärslev och skopa. Det kunde sedan konstateras att den brungråa sanden som påträffades skiljde sig från andra schakt och skulle behandlas som en egen anläggningstyp. Jordprov togs.

Tisdag 20/5

Lagret blev tilldelat anläggningstyp lager 151 som omfattar hela schaktet. Majoriteten av lager 151 togs bort med skopa och skärslev. Det konstaterades att det med största sannolikhet har skett en jordförflyttning där den främsta koncentrationen av jord har hamnat längs med kullens sluttning. Ett jordprov av lager 151 togs och fick namnet PM165. En misstänkt kokgrop påträffades i det sydöstra hörnet. I slutet av dagen gjordes en avgränsning av schaktet och grävenheterna 300 och 310 tillkom. Steril sand i östra hörnet konstaterades vara en separat grop och blev benämnd AG281. Ytterligare en grop med steril sand som sträckte sig längs det NV hörnet in i schaktet blev benämnt AG290.

Onsdag 21/5

Påbörjad utgrävning av grävenheterna 300 och 310. Fortsatt utgrävning, sållning och fotografering av schaktet. Dokumentation och inskanning av schaktet gjordes. Jordprov från sektionen mellan de olika enheterna samlades in och fick provnummer PM489. Lös jord rensades bort och sållades inför inmätning av ett nytt lager. I och med inmätningen av detta nya lager uppkom de nya grävenheterna, 300 → 458 och 310 → 449. Även en sektion ämnad för profilritning mättes in - denna sektion fick nummer 467.

Torsdag 22/5

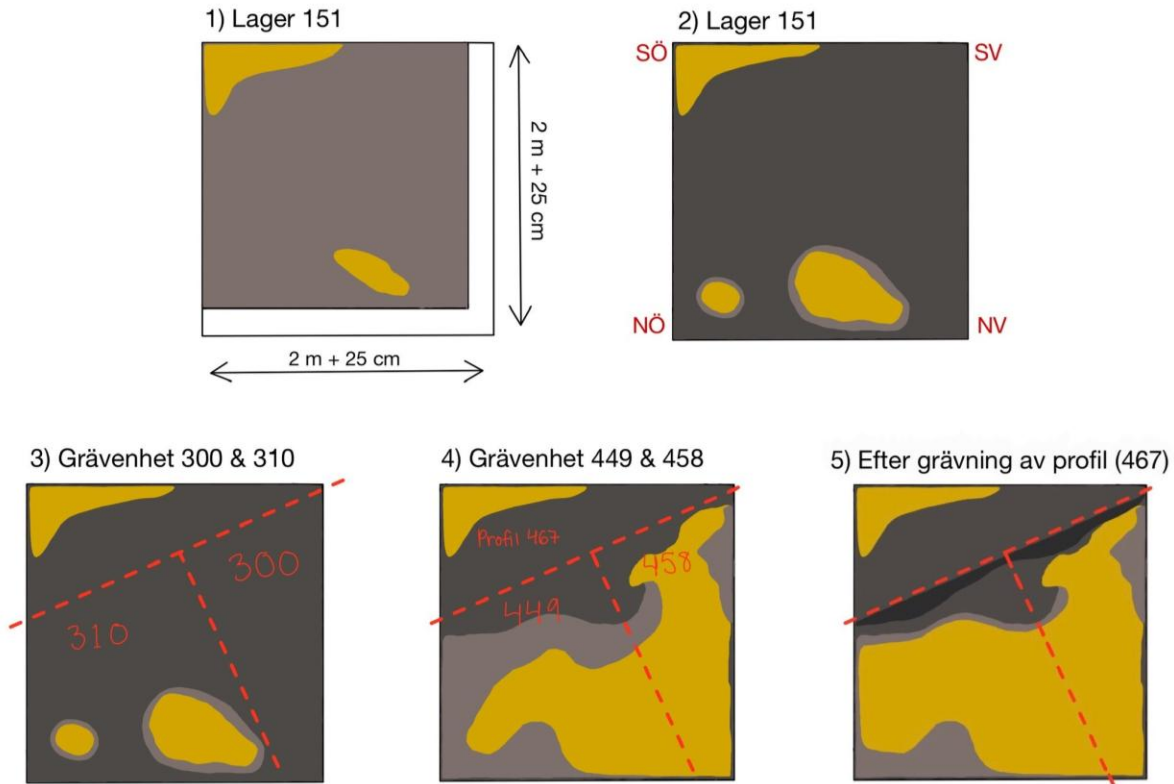
Fortsatt grävning i enheterna 458 och 449. Rensning och sållning av lös jord runt om profil (sektion 467) inför fotografering och inskanning av schaktet. Påbörjad profilritning av sektion 467. En kontextblankett skrevs för nedgrävningen som fått nummer 0723.

Fredag 23/5

Färdigställde profilritningen. Jordprover togs från de olika grävenheterna, PM723 tillhör enhet 458 och PM724 tillhör enhet 449. Inmätningar av bland annat stenarna från kokgropen och en påträffad djurgång gjordes. Ytterligare kontextblanketter författades. Slutligen lades en markduk i botten av schaktet och fylldes igen med jorden, stenarna och grästuvorna som togs bort under veckans gång.

2. Undersökningsresultat

2.1 Stratigrafisk redogörelse (Olivia & Viggo)

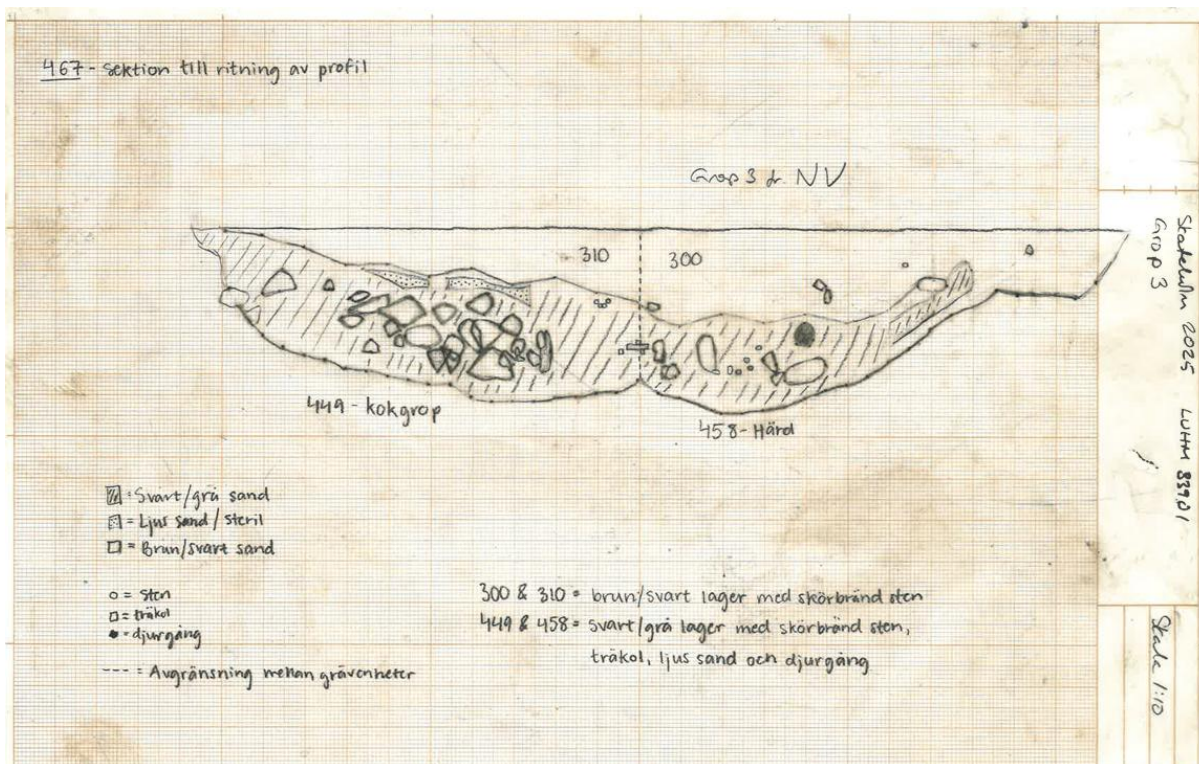
(Fig. 5) Schaktets olika lager sett ur fågelperspektiv från riktning NNV. Bild: Olivia Mengers.

Lager 151: Brungrått finkornigt löst sandlager omfattar hela schaktet förutom sydöstra hörnet och delar av nordvästra partiet. Torr men med vissa lätt fuktiga partier. Steril sand påträffades i sydöstra hörnet och i den nordvästra delen, vilket kan indikera nedgrävningar. Någon förekomst av tegel, kalk, flinta, djurben, träkol och småsten. Någon förekomst av vattensvallad småsten och även skörbränd sten i varierande storlek. Jordförflyttning av äldre lager som sjunkit ned för kullens sluttning. Måttlig förekomst av slagen flinta visar på mänsklig aktivitet. En 4-sidig flathuggen skrapa som hittades i angränsning till matjorden kan typologiskt datera lagret till SN-äBÅ.

Lager och grävenheter 300 & 310: Lager samt grävenheter omfattar sydvästra till östra delen av schaktet. Brunsvart lös finkornig sand som överst var torr och sedan lätt fuktig i angränsning till undre lager. Ljusbruna partier av steril sand. Slagen flinta förekom dock inte i samma omfattning

som ovanliggande lager. Tandemalj från nötkreatur förekom, en i sammansatt del av en hörntand men fallerade vid extrahering. Skörbränd sten ökade något i förekomst och även träkol. Större skörbrända stenar påträffades i den sydöstra delen av schaktet som blev utgångspunkten för profilgrävning som i sin tur delades upp i två grävenheter. I sydväst påträffades inte lika många stora skörbrända stenar. Klar gräns med ovanliggande lager i schaktets östra och sydöstra del. I västra och nordöstra delen av schaktet var lagrena melerade och hade otydliga gränser med steril och resterande lager. Lager 300 - Grävenhet från södra delen av schaktet i nordöstlig riktning. Någon förekomst av större skörbrända stenar. Troligtvis precis i utkanten av en kokgrop. Lager 310 - Grävenhet från nordöstra delen av schaktet i sydlig riktning. Större skörbrända stenar var närvarande. I största sannolikhet angränsning till kokgrop.

Lager och enheter 449, 458: Lager sträcker sig från schaktets östra del i sydvästlig riktning som även innefattar två grävenheter. Svartgrå finkornig sand som är lös och torr med några fuktiga partier. Få fynd av slagen flinta. Småsten, träkol, sot, tandemalj var något förekommande. Större skörbrända stenar påträffades framförallt i östra delen av schaktet. Hård påträffades mellan grävenheterna. Otydlig gräns mellan steril och ovanliggande lager.

(Fig. 6) Profilritning av sektion 467. Bild: Olivia Mengers.

2.2 Fyndbeskrivning (Viggo)

Se bilaga för fynd. Grop 3 var ett förhållandevis fyndrikt schakt som innehöll en variation av fynd i diverse kvantitet. Fynd kategoriseras efter material i respektive grävenhet. Flinta av typerna senon och matt danienflinta påträffades både i naturlig form och som avslag. Enbart mänskligt påverkad flinta sparades. Den fördelades i fyndaskar under rapportarbetet som en samling av avslag eller som separata fynd utefter grävenhet, storlek, samhörighet och nivå av bearbetning (Högberg & Olausson 2007).

Ben fördelades efter djurgrupp.

Keramiskskärvor påträffades i flera lager. Keramik från tidigmodern tid sparades ej då det inte var relevant för undersökningen. Den keramik som sparades är alla rabbat lergods magrade med granit (Hulthén 1994: s33). Denna typ av kärl förekommer under en bred tidsspann från senneolitikum fram till äldre järnåldern. Samtliga skärvor är av samma typ men eftersom de påträffades i olika lager går det inte att konstatera om skärvorna tillhör ett och samma kärl. Således sorterades skärvorna efter grävenhet.

Matjord (A3000) 0 - 25 cm

Tidigt i grävningen påträffades ett flathugget flintföremål (F300). Troligtvis ett förarbete till en flintskära som typologiskt placeras mellan senneolitikum-äldre bronsålder (Vang Petersen 2021:s 138-139).

Flintavslag (F301) förekom förhållandevis ofta som både handplockades och sållades.

Två större skärvor av ett högnäsrör från tidigmodern tid förekom i schaktets nordvästra hörn. Även mindre skärvor påträffades. En järnspik från historisk tid upptäcktes även. Dessa fynd sparades inte.

Fyllning 1 Brungrått sandlager (L151) 25 - 35 cm

Mindre vattensvallade stenar samt skörbrända stenar i varierande storlek förekom. Mindre bitar av träkol förekom även. Dessa fynd sparades inte.

Förekomst av slagen flinta påträffades av någon förekomst. Både mindre avslag, mikroliter (F303), spån (F321), en kärna (F308) samt mellanstora avslag. En spånskrapa med retuscherad egg (F312) hittades i schaktets östra del. Där fanns även två större avslag (F307, F305) som visade brukretusch. Förekomsten av spån hänvisar till att indirekt slagteknik förekom i detta lager. Ett avslag (F306) visar tecken på eldpåverkan.

Tandemalj påträffades med största sannolikhet tillhörande nötkreatur (F302). Fynden påträffades vid sällning.

Flera ben som tillhörde en mindre gnagare hittades i schaktets västra del och tillhörde troligtvis en djurgång från mer modern tid (F319). Kotor av en ryggrad, tibia och mindre oidentifierade ben påträffades med handplockning och sällning.

I schaktets östra hörn påträffades fyra ben som efter osteologisk bedömning under rapportarbetet konstaterades tillhöra ett groddjur (F320). En fibulotibia visade tecken på en omfattande fraktur som hade sedan läkt under grodans levnadstid men gett armen en kraftig deformation. Två ben handplockades i schaktets östra hörn där sterilen var som högst. Det är möjligt att där fanns en grop som grodan hamnade i som den inte kunde ta sig ut från på grund av deformationen på dess förarm. En käke med tänder påträffades även men blåste iväg innan den kunde förvaras i en fyndpåse.

En keramikskärva av rabbat lergods hittades i sällningen (F304) till lager 151.

Fyllning 2 Brunsvart sandlager (G300 & G310) 35 - 48 cm

Förekomsten av slagen flinta och vattensvallade stenar minskade i detta lager. Förekomst av småsten och skörbränd sten ökade något, träkol ökade i både kvantitet och storlek. Större sammansatta bitar av träkol grävdes ut med pensel. Tandemalj påträffades via sällning men starka vindar under utgrävningen försvårade insamlandet. Tandemalj i form av en hörntand till nötkreatur påträffades och penslades ut. Osteolog på plats som konstaterade artindelningen men på grund av väderförhållandet och tandemaljens skörhet vittrade hörntanden vid insamlandet. I dumphögen från sällningen påträffades en mynningsbit av en keramikskärva från ett rabbat lergodskärl med glättad insida och magrad med granit. Således gick det inte att konstatera från vilken grävenhet keramikskärvan kom ifrån. Mängden rödbrun skörbränd sten i detta lager försvårade urskiljandet från keramik då likheterna mellan naturmaterial och keramik var slående.

Fyllning 3 Svartgrått sandlager (G458 & G449) 48 - 68 cm

Detta lager var det fyndfattigaste lagret i schaktet, utöver 3 bitar keramik som påträffades i sydöstra delen av schaktet i grävenhet 458. Någon förekomst av slagen flinta i grävenhet 449.

Skörbränd sten och träkol var den främsta förekomsten av fynd i detta lager.

Cirka 100 större skörbrända stenar grävdes ut ur kokgropen som befann sig i grävenhet 449 som sammanlagt vägde 28 liter. I grävenhet 458 grävdes cirka 20 mellanstora skörbrända stenar ut som sammanlagt vägde 6 liter. Samtliga stenar användes för att fylla igen schaktet.

3. Diskussion (Linn, Viggo, Olivia)

Under förundersökningen kunde platsen dateras med hjälp av C14-prover på träkol från en av gropfyllningarna. Dateringen visar på cirka årtalen 790-515 fvt vilket som placerar utgrävningsområdet i yngre bronsåldern (*Berggren 2025, föreläsning*). I grop 3 påträffades först ett äldre lager ovanpå bronsålderslagret som kunde konstateras vara på grund av jordförflyttning– detta lager indikerar mänsklig aktivitet innan bronsålder, troligtvis innan senneolitikum. Inledningsvis visste vi inte om detta var en del av matjorden eller en del av bronsålderslagret, dock förstod vi senare att detta var ett lager som var äldre än bronsålder– med hjälp av de flintaföremål som hittades. Vi tror att detta lager är från senneolitikum, detta baserar vi på ett fynd som gjordes i matjorden– F300. Flintaföremålet var fyrsidig, flathuggen och troligtvis ett förarbete till en skära som kan dateras till SN-äBÅ. När det sedan visade sig att vår schakt hade ett äldre lager under matjorden så blev det mer troligt att det rör sig om ett gränsfynd med relation till det lagret. Flera spån och flintavslag påträffades i L151 som visar tecken på indirekta och direkta slag-och presstekniker. Dessa blir kronologiska markörer för att placera lagret till neolitikum (Vang Petersen 2021: 36-38). I detta lager (151) var fynden av flinta som mest– många små och medelstora avslag samt spån (F321), en kärna (F308) samt en spånskrapa med retuscherad egg (F312).

När vi fick ned till grävenhet 300 och 310 i nästa lager ökade förekomsten av träkol, skörbränd sten och även tandemalj. Större ansamlingar träkol samt en tand från nötkreatur påträffades, och i samband med fynd av keramikkrärl som kunde dateras till bronsålder ökade nya misstankarna att

matförebereidning eller tillagning har förekommit på platsen. Större ansamlingar av skörbränd sten visar även att kokgropen hade påträffats– dock grävdes kokgropen inte ut helt, vi hamnade i kanten av den. När kokgropen grävdes ut i grävenheter 449 och 458 påträffades en hård men större ansamlingar av träkol och mer tandemalj från nötkreatur. Även fler keramikskärvor hittades, vilket stärker teorin om att matlagning har skett. Den skörbrända stenen som påträffades i utkanten av kokgroparna vägdes in på en sammansatt vikt på ca 43 liter. Även om inte hela kokgropen utgrävdes så finns det starka anledningar till att tro att detta var den faktiska kokgropen. Två nedgrävningar påträffades (AG281 i nordöstra hörnet, AG290 i nordvästra hörnet) och dessa utforskades inte– detta på grund av att steril jord snabbt uppkom.

Den fina sanden och otydliga gränsförhållningen mellan lagerna försvårade utgrävningsarbetet. Sanden var kraftigt melerad och gränser suddades ut snabbt på grund av väderförhållanden (regn såväl som blåst, även strålende sol som torkade ut sanden) och aktivitet i schacket. För att skilja på sandlager i hård och ovanliggande lager krävdes det att rulla sanden mellan fingrarna för att identifiera skillnader i textur. Skillnaden mellan hård och kokgrop var stundvis svår att fastställa– detta på grund av hur mörk både kokgropen och härden var i färg. Den mörkbruna färgen var ljussvart i kokgropen och härden var något mörkare men det var otydligt, dock förekom det större bitar träkol i själva härden, vilket fastställde att vi hade hittat gränsen till härden. Den svarta sanden i härden hade också en annan textur som var lite fetare och sotigare. Det som går att konstatera är att det har funnits en hård och en kokgrop i schaktet, och eftersom det finns tydliga fynd på keramik, djurben och rikligt med träkol– går det att teoretisera att den har använts till matlagning eller matberedning. Dock är detta en tolkning vi har fastställt under arbetets gång, och det går inte att säga någonting säkert utan vidare undersökning, prover och utgrävningar. Vi kan dock anta att strukturerna är sammanhängande och tillhör samma anläggning med tanke på dess innehåll, form och fynd. Ytterligare forskning på platsen genom vidare utgrävning av resterande gropar hade varit optimalt för en bredare förståelse av strukturerna och deras syfte.

4. Sammanfattning (Viggo)

En kokgrop påträffades och grävdes delvis ut. Hela kokgropen dimensioner gick inte att beräkna eftersom enbart en del av kokgropen påträffades i schaktet. Vad som är konstaterbart från schakt 3 är att det är flera kontrasterande faktorer jämfört med andra schakt under utgrävningen 2025. Förekomsten av jordförflyttningen vilket har influerat mängden och variationen av fynd. Jordförflyttningen visar på att mänsklig aktivitet har förekommit under neolitikum ovanpå kullen innan kokgropen anlades.

Två nedgrävningar har skett i gropen, dessa har inte utforskats.

Även den påträffade förekomsten av en härd urskiljer sig från andra schakt. Det är en rimlig tolkning att mat tillagades i schakt 3 med tanke på förekomsten av keramik och spår från nötkreatur. Däremot går det inte att konstatera till vilken utsträckning matkonsumtionen skedde eller hur logistiken kring denna konsumtion såg ut. Trots detta så är en härd en viktig komponent för självaste kokgropens funktion och med denna data kan framtida utgrävningar förhoppningsvis underlättas.

För framtida utgrävningar inom området kan det vara värt att notera förekomsten av jordförflyttning i området. Ytterligare så kan även den nära anslutningen av en härd till en kokgrop utöka förståelsen för hur de brukades. Vi ser fram emot att ta del av den information som kan förväntas tillkomma av framtida utgrävningar.

Administrativa uppgifter (Olivia)

Lokal: Skateholm L2025:982

Länsstyrelsens diarienummer: 5494-2025

Datum för beslut: 2025-02-19

Län: Skåne

Kommun: Trelleborgs kommun

Socken: Tullstorps socken

Fastighet: Stora Beddinge 35:16

Koordinatsystem: SWEREF 99

Läge: X koordinat: 403996, Y koordinat: 6139145

Höjdsystem: RH2000

M ö.h.: 3 m ö.h.

Tidsperiod (fältarbete): 19 – 23 maj 2025

Undersökt yta: 40 x 100 meter

Fyndförvaring: Lunds historiska museum

Dokumentation: Studenter vid Lunds universitet

Ansvarig institution: Institutionen för arkeologi och antikens historia, Lunds universitet

Typ av undersökning: Seminariegrävning (Arkeologisk undersökning)

Personal: Projektledare Åsa Berggren; Assistent Daniel Forsberg (doktorand); Övriga lärare Adam Boethius, Mikael Fauvelle och Paola Derudas; Studenter vid Lunds universitet.

Referenser

Berggren, Åsa (2025). Föreläsning *Introduktion Fältkurs*. Lunds Universitet.

Berggren, Åsa (2024). *Undersökningsplan*. Lunds universitet: institutionen för arkeologi och antikens historia.

Hulthén, Birgitta (1994). KERAMIK Kompendium i arkeologi. Stadsantikvariska avdelningen, Malmö Museer.

Högberg, Anders & Olausson, Deborah S. (2007). *Scandinavian flint: an archaeological perspective*. Aarhus: Aarhus University Pr.

Larsson, Lars (1988). "The Skateholm Project. Late Mesolithic Settlement at a South Swedish Lagoon". Ingår i: *The Skateholm Project I. Man and Environment*. Almqvist & Wiksell International, s. 9-19.

Lemdahl, Geoffrey & Göransson, Hans (1988). "Geological Investigations at Skateholm, Southern Sweden". Ingår i: *The Skateholm Project I. Man and Environment*. Almqvist & Wiksell International, s. 20-26.

Vang Petersen, Peter (2021). *Flint fra Danmarks oldtid*. [Malmö]: MTM

L1989:5582 Skivarp 22:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1989:4294 Östra Vemmenhög 67:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1988:7560 Tullstorp 17:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1988:214 Balkåkra 15:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1989:6618 Svedala 52:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1988:8085 Tullstorp 23:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1988:7566 Tullstorp 23:2 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1989:5583 Skivarp 22:4 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1988:8176 Tullstorp 22:1 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

L1988:7563 Tullstorp 22:2 (hämtad 2/06 kl 07.00) tillgänglig på: [Fornsök](#)

Bilagor

Omslag: Collage gjord av Ida Bengtsson

Tabell 1 (Fig 1) Bengtsson, 2025

Tabell 2 (Fig 2) Bengtsson, 2025.

Tabell 3 (Fig 3) Bengtsson, 2025.

Tabell 4 (Fig 4) Bengtsson, 2025.

Fyndlista (Olivia)

Fyndnummer	Sakord	Kontext
300	flinta, stycke med tillhuggning	A3000

301	flinta, avslag	A3000
302	tandemalj från molar (nöt/får)	A151
303	flinta, avslag	A151
304	keramik från rabbat kärl	A151
305	flinta, avslag	A151
306	flinta, avslag	A151
307	flinta, avslag	A151
308	flinta, kärna	A151
309	flinta, avslag	A300
310	flinta, avslag	A300
311	tandemalj från molar (nöt/får)	A300
312	flinta, spån	A151
313	keramik, rabbat kärl, mynning	A300, A310
314	flinta, avslag	A310
315	tandemalj från molar (nöt/får)	A310
316	flinta, avslag	A449
317	keramik, rödgods	A458
318	flinta, avslag	A310
319	djurben, gnagare	A151
320	djurben, groda	A151
321	Flinta, spån	A151

Fyndtyper i olika kontexter:

Sakord	Kontext
--------	---------

Djurben	A151
Flinta, avslag	A3000, A151, A300, A310, A449
Flinta, kärna	A151
Flinta, skrapa	A3000
Flinta, spån	A151
Keramik	A151, A300, A310, A458
Tandemalj	A151, A300, A310

F300

F304

F305

F307

F312

F313

F317

F320

F321

AG281 & AG290

300 & 310

bortgrävd